

eller i alt Fald ikke er fremkommet under de Forhandlinger, der her idag have været førte. Det er jo af væsentlig Betydning i saa Henseende, hvorledes man opfatter Meningen og Hensigten med Grundlovens § 93. Jeg kan med flere ærede Talere idag ikke forstaae denne Paragraph anderledes end, at dennes Fordring er fuldstændig opfyldt, naar en Bestemmelse er truffen ved Lov, hvorved, saaledes som Titelen paa det foreliggende Lovforslag lyder, de nuværende Lehn- Stamhuus- og Fideicommissgodfers Dvergang til fri Jordetid gjøres mulig. Det forekommer mig at være klart, at der ved Grundlovsparagraphen ikke er tilfattet Andet end at frigjøre det Baand, der hviler paa visse Arter af Jordetid. Der er ikke, hvilket man har nævnt som en Mulighed, ved denne Grundlovsparagraph tænkt paa ad denne Vej at udrette noget Væsentligt til at udjevne den sociale Ulighed, der kunde findes her i Landet. Dette har ikke kunnet være Hensigten, thi saa vilde man jo ganske vist ved samme Leilighed have gjort Skridt til at ophæve de bestaaende Majorater, som kun hvile paa Fideicommisscapitaler, og man vilde ogsaa have forbudt fremtidige Drettelser af den Slags Fideicommisser; men dertil er der ikke noget Spor. Naar en æret Taler har meent, at dog ogsaa en, om jeg saa maa kalde det, socialistisk Betragtning har ligget til Grund for Grundlovsbestemmelsen derved, at den staaer efter § 92, som hæver de Forretigheder, der ere knyttede til Adel, Titel og Rang, maa jeg dog bemærke, at det neppe egentlig er en Arvsforbindelse, der er imellem disse to Paragrapher, men at det mere er en Tankeassociation, idet jo ganske vist de fleste Besiddere af Lehn, Stamhuus- og Fideicommissgodser ere i Besiddelse af Adels, Titel og Rang. Altsaa Hensigten med Grundlovens § 93 er efter min Opfattelse ikke den at gjøre Skridt til at udjevne den sociale Ulighed; Hensigten maa altsaa være en anden, som ogsaa er fremført og nærmere udviklet af flere Talere idag. Hensigten maa mere være en nationaloconomisk. Man har jo til alle Tider og i alle Lande anseet det for noget Uheldigt, naar en stor Deel af et Lands Gien-

domme laa under, hvad man kalder den døde Haand; dette er vistnok ogsaa i mange Henseender uheldigt, og Udtrykket er i ethvert Tilfælde tilstrækkeligt til at affrække derfra. Naar man altsaa begrunder en Bestemmelse derpaa, at den gaaer ud paa at frie Jorden fra den døde Haand, saa er dette Noget, der let finder Indgang; men dertil maa jeg gjøre opmærksom paa, at i saa Henseende fyldestgjør Grundlovsparagraphen meget lidt, hvad der kunde være Trang til; thi det er jo kun en ringe Deel af den Jordetid, der ligger under den døde Haand her i Landet, hvorpaa det foreliggende Lovforslag kunde finde Anvendelse. Grundlovsparagraphen er jo fyldestgjort, saavidt alt det Bøndergods angaaer, der henhører under Lehn, Stamhuus- og Fideicommissgodser; det er jo ved en Lov af 1854 afgjort, hvorledes denne Deel af Godset kan overgaae til fri Gien- og altsaa er der jo fra Grundlovens Side kun tilbage en Fordring paa den Hovedgaardsjord, der henhører under Lehn, Stamhuus- og Fideicommissgodser. Saavidt jeg løselig har kunnet opgjøre, beløber denne sig til imellem 12 og 13,000 Tdr. Hartkorn, men dette er dog ikke nogen væsentlig Deel af Landets Jordetid. Der er jo en langt større Deel deraf, der paa anden Maade hører under den døde Haand, saasom Alt, hvad der er henlagt til Beneficiarer som Embedsjord, hvad der henhører til Klostre, Stiftelser etc. Jeg kan altsaa ikke see, at det kan være af nogen overveitende paatrængende nationaloconomisk Nødvendighed at faae denne Grundlovsparagraph gennemført just i dette Dieblit. Paa den anden Side kan jeg derimod see og maa bestemt mene, at der kan være ikke saa Grunde til endnu ikke at gennemføre Grundlovsparagraphen. Det er jo allerede idag meget udførligen fremført af den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti), og saavidt jeg veed, ogsaa fra andre Sider blevet bekræftet, hvorledes Fæsteforholdet i mange Henseender er heldigere udviklet paa Fideicommissgodserne end paa de Godser, der ere i fri Besiddelse, hvorledes den frivillige Dvergang til Selveiendom, som vi jo alle ere enige om at ønske fremmet, gaaer lettere for sig paa Fideicommissgodserne, og det